

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 1 A
2513 AA S GRAVENHAGE

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Anna van Hannoverstraat 4
Telefoon (070) 333 44 44
Fax (070) 333 40 33
www.szw.nl

Contactpersoon
Doorkiesnummer

Ons kenmerk
Datum

SV/R&S/06/48858
7 juli 2006

Onderwerp Onderzoek "Effectiviteit van sancties bij
arbeidsmarkt- en reïntegratiebeleid"

Hierbij bied ik u aan het onderzoek(srapport) "Effectiviteit van sancties bij arbeidsmarkt- en reïntegratiebeleid". Het onderzoek is uitgevoerd door SEOR, Erasmus Universiteit Rotterdam. Het betreft een vergelijkend literatuuronderzoek en landenstudies van Denemarken, Zwitserland en het Verenigd Koninkrijk. Via interviews met medewerkers van het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) is voor het onderzoek ook gekeken naar de bestaande situatie in Nederland.

Dit onderzoek voorziet in de behoefte aan beter inzicht in de effecten van het sanctieinstrumentarium op het terrein van het activerend arbeidsmarkt- en reïntegratiebeleid. Daarbij is in het bijzonder aandacht besteed aan de effecten van hoge sancties, de vorm of manier waarop de uitvoering sancties oplegt en het kosten - batenaspect.

Resultaten van het onderzoek

Het sanctiebeleid bij arbeidsmarkt- en reïntegratiebeleid is in de onderzochte landen op vergelijkbare wijze vorm gegeven. Er bestaan veel overeenkomsten, zoals in taakverdeling van de uitvoering, de communicatie met cliënten, de sanctiegronden en uitvoeringsprocedures. Verschillen in hoogte en duur van de sancties en de sanctiegronden tussen de onderzochte landen zijn verklaarbaar vanwege met name de sociaal-culturele en organisatorische aspecten. Wel is op hoofdlijnen een logisch verband tussen de ernst van de sanctie en het type overtreding te ontdekken. Het niet voldoen aan procedurele voorschriften leidt doorgaans tot een minder zware sanctie dan onvoldoende inspanningen voor het verkrijgen van werk, weigeren van deelname aan maatregelen of weigeren van een baan. Recidive leidt tot een in ernst toenemende mate van sanctioneren. In alle onderzochte landen is het maatschappelijk draagvlak voor sanctiebeleid groot.

Sancties werken positief op baankans. Daarnaast werken sancties ook preventief vanwege het afschrikkingseffect. Van actieve monitoring van werklozen en/of met dreiging van sancties blijkt een met sancties vergelijkbare prikkel uit te gaan. Hierbij ligt de nadruk op het nakomen van afspraken in het kader van reïntegratie. Voorts bevestigt het onderzoek het belang van

Ons kenmerk SV/R&S/06/48858

adequate communicatie over het systeem van rechten, plichten en sancties. Voor effectieve preventie is het niet alleen een vereiste dat mensen voldoende op de hoogte zijn van het systeem, maar ook dat sancties daadwerkelijk worden toegepast.

Sancties zijn op microniveau kosteneffectief. Kosten die een uitvoeringsorgaan moet maken om een sanctie op te leggen worden gemakkelijk terugverdiend. Op macroniveau is echter nog te weinig bekend om via vergelijking van (marginale) kosten en opbrengsten te kunnen bepalen waar het omslagpunt (maatschappelijk optimum) ligt.

Conclusie

Uit de onderzoeksresultaten kan worden geconcludeerd dat, in samenhang met een goede voorlichting over rechten en plichten, de preventieve werking van sancties vooral wordt versterkt door een strikte en consequente uitvoering van het sanctiebeleid. Bovendien blijken sancties een positief effect te hebben op de terugkeer naar de arbeidsmarkt. De vaak veronderstelde invloed van hogere sancties wordt niet bevestigd door het - overigens relatief schaarse - onderzoek dat hierover is aangetroffen.

De bevindingen uit dit onderzoek ondersteunen de inzet van UWV en SVB op systematische voorlichting over rechten en plichten in combinatie met deskundigheidsbevordering van medewerkers op het vlak van risicogericht controleren. In het verlengde daarvan zal ik de bevindingen betrekken bij de nadere vormgeving van het sanctiebeleid (zoals het Maatregelenbesluit socialezekerheidswetten).

De Minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

(mr. A.J. de Geus)

Bijlage(n): Onderzoeksrapport